

عنوان مقاله:

معرفی و نقد روش ایزوتسو در کتاب مفاهیم اخلاقی دینی در قرآن مجید

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش نامه معارف قرآنی، دوره 5، شماره 19 (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

سید محمد میرحسینی - استادیار دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)، قزوین

مرتضی قاسمی حامد - دانشجوی دکتری علوم قرآن و حدیث دانشگاه مذاهب اسلامی، تهران

خلاصه مقاله:

یکی از موثرترین دانشمندان در زمینه معناشناسی قرآن، توشیهیکو ایزوتسو محقق ژاپنی در کتاب مفاهیم اخلاقی دینی در قرآن مجید است. این کتاب از سه بخش کلی در قالب یک پیش گفتار، 11 فصل و یک خاتمه تشکیل شده است. این نوشتار با روش توصیفی تحلیلی به بررسی کتاب می پردازد. مطابق نظر این کتاب، مفاهیم اخلاقی دینی قرآن دو دسته اند: دسته اول، تقابل های اخلاقی که قرآن به تایید یا تصحیح آنها و یا مخالفت با آنها می پردازد؛ از جمله تصور بدبینانه زندگی خاکی، همبستگی قومی و قبیله ای و فضیلت های کهن در میان اعراب. دسته دوم، مفاهیم عمده اخلاقی که هر یک از آنها بسیاری از واژه های مهم اخلاقی را در بر می گیرند و از این قرارند: کفر، نفاق، ایمان، خوب و بد. تاکید مولف در این کتاب، توجه تام به قرآن است، چنان که قرآن خود سخن گوید و مفاهیم خود را تفسیر و تعبیر کند. از این رو، بسیار به روابط میان واژه ها توجه داشته است و هر یک از مفاهیم با کمک واژه های متضاد و مترادف توضیح داده می شوند. روش او در این کتاب، از چند شاخصه برخوردار است: بیان نظریه های مختلف، ارایه نظریه های جدید، ارجاع فراوان به آیات قرآن، پرهیز از شتاب زدگی و توجه به جنبه های مختلف، اعتقاد به یکپارچگی و اخلاقی بودن مباحث قرآن، اعتقاد به نسبیت در اخلاق، پیروی از سیر منطقی در ارایه مفاهیم و نیز اعتقاد به نسبیت زبانی و متن گرایی. از جمله مزایای این اثر عبارت است از: دسته بندی کاملا مناسب، سعی در استخراج معانی واژه ها از خود قرآن و استفاده از منابع گوناگون در تدوین کتاب است. از جمله کاستی های آن نیز عبارتند از: وجود برخی اشتباه در کتاب، مانند اشتباه در ذکر آیات قرآن، استفاده نکردن از منابع شیعی در ذکر مثال ها و توجه نکردن به وجوه گوناگون و معانی متعدد واژه هاست. با این همه، ایزوتسو بی طرفانه به ارایه مفاهیم اخلاقی دینی در قرآن پرداخته است و در ارایه نظام مفاهیم اخلاقی دینی در قرآن توفیق فراوان یافته است؛ زیرا اگر دور از اغراق و بزرگنمایی به نظریه او توجه گردد، راهی به سوی پژوهش های جامع در حوزه معناشناسی اخلاقی قرآن می گشاید.

کلمات کلیدی:

قرآن، توشیهیکو ایزوتسو، مفاهیم اخلاقی دینی در قرآن مجید، روش شناسی، تقابل های اخلاقی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/684576>

